

**Muş Vilâyeti teşkili hakkında ¹/₃₉₃ numaralı kanun lâiyhası
ve Dahiliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları**

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Şube 1

Sayı ⁶/_{III}

16-3-929

B. M. M Yüksek Reisliğine

Muş Vilâyeti teşkili hakkında Dahiliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 6/3/929 tarihli içtimasında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifa ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe

Ummi harpten evvel büyükçe bir kasaba olan Bitlis gerek harp tahribatı ve ahalisinin üçte ikisinin hicreti dolayısile halen içtimat ve iktisadî hayatı sönük ve eski ehemmiyetini tamamen gaybeemiş bir haldedir . Kasaba Bitlis deresile buna mülhak diğer dereciklerin uzunlukları boyunca dar ve sarp yamaçlar üzerinde serpinti halinde evlerden kurulmuş olup bir vilâyet merkezi olmağa her notai nazardan gayri müsaittir.

Gerek vaziyet ve kerek kazalarie idarî iktisadî temaları noktai nazardan pek aykırı ve vilâyet hududunun bir göşesinde bulunuşu vilâket merkezinin daha müsait ve merkezî bir vaziyete naklini icap ettirmektedir. Bükünkü Vilâyet merkezinin Diyaribekir Van yolu üzerinde bulunmasından başka hiç bir kıymeti yoktur. Yapılmakta olan Diyarî bekir - kulp- muş yolu Bitlisin yol üzerinde bulunan faydasını haylıca tenkis etmiştir. Binaenaleyhe vilâyet merkezinin idarî, iktisadî, askerî noktai nazardan mühim ve vasi bir mıntıkamın tam ortasında bulunan ve her türlü medenî inkişafa müsait olan muşa naklinde bir zararet ve ihtiyacı ka'ti mevcuttur. Merkezin nakli dolayısile hasil olan yeni vaziyet icabı Bitlis Vilâyeti ilğa edilmiş ve teşkilâtı mülkiyesinde berveçhiati tadilat ve tashihatla yeniden Muş vilâyeli ihdas olunmuştur .

1 - nüfuslarının azlığı ve bitlise olan kurbiyetleri hasebile Mutki ve Hizan kazaları lağvedilerek birinci sınıf nahiye haline kalbolunmuş ve kaza olark muhafazası icap eden Bitlise rapt edilmiştir .

2 - Merbut buldukları Vilâyet merkezlerine uzaklıkları hasebile idarî iktisadî noktai nazardan mahzurları görülen Çapakcur , Genç , Sason kazalarının Elaziz ve Siirt Vilâyetlerinden irtibatlarının fekkile Muş Vilâyetine ilhakı temin edilmiştir .

3 - Esaeen Van gölü sahilinde bulunan ve ezher cihet Vanla münasebettar olan Ahlat kazası bu kazaya ve ercişe yakınlığı ve göl vasıtasile Van merkezlerle de teması kolay olan Malazkirt kazası Van Vilâyetine ilhak ve Van gölü kenarında bulunarak Ahlata karip olan ve Vanla münasebeti olan Tatvan nahiyesi Ahlat kazasına raptedilmek suretile Van gölü bütün hinterlandile

idari, askerî ve iktisadî kaffeî eokati nazardan Van Vilayetinin hudutları dahiline almıştır. Esbabı marbzaden dolayı Muşun bir Vilâyet merkezi olması ve hudutlarında yapılan tadilât ve tashihatla yeniden bir Vilâyet halini alması lüzumlu görülmüştür.

T. B. M. M.

B. Encümeni
Mazbata № 126

Esas № $\frac{1}{898}$

Bütçe Encümeni mazbatası

RİYSETİ CELİLEYE

Muş vilâyeti teşkili hakkındaki kanun lâiyhası encümenimizcede tetkik olundu. Bu bapta Hükümetin esbabı mucibe ve noktai nazarına encümenimizce de iştirak olunmakla beraber Mutki kazasının Nahıye haline ifrağından sarfı nazarla kaza halinde ve Malaz kirit kazası ile birlikte Muş vilâyetinde kalması ve Ahlat kazası ile Tatvan nahiyesinin Van vilâyetine raptı ve Hizan kazasının birinci sınıf nahıye olarak Bitlis kazasında ipkası muvafık görülmüş ve olveçhie tanzim olunan lâiyha tercihan ve müstacelen müzaker buyrulmak istirhamıyla Heyeti Celileye arz olunur.

1/VI/1929

R. V.

Aydın	Erzurum	Tokat	Kütahya	Samsun	Isparta	Istanbul
Mitat	H. Aziz	A. Şevki	Niyazi Asım	Adil	Mükerrem	Fuat

Hükümetin teklifi

MUŞ VİLÂYETİ TEŞKİLİ HAKKINDA KANUN LÂİYHASI

1 — Bitlis vilâyeti ilga edilmiş ve bu vilâyete merbut Bitlis Varto, Bulamk kazalarından ve Elaziz vilâyetinin Çapakçor ve Genç ve Siirt vilâyetlerinin Sason kazalarından mürekkep bir Muş vilâyeti vücade getirilmiştir.

2 — Mülga Bitlis vilâyetine merbut Tatvan nahıyesile Ahlat ve Malazkirt kazaları Van vilâyetine ilhak olunmuştur.

3 — Mülga Bitlis vilâyetine merbut Mutki ve Hizan kazaları Birinci sınıf Nahıye haline kalpedilerek Bitlis kazasına raptedilmiştir.

4 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra vekilleri Heyeti memurdur. 6/3/929

M. M. V.	Ad. V.	Bş. V.
M. Abdülhalik	M. Esat	İsmet
Ma. V.	H. V.	Da. V.
Ş. Saracoğlu	T. Rüşti	Ş. Kaya
S. İ. M. V.	İk. V.	Na. V.
Dr. Refik	M. Rahmi	Recep H. Vasıf

Bütçe Encümeninin tadili

MÜŞ VİLÂYETİ TEŞKİLİNE DAİR KANUN

MADDE 1 — Bitlis vilâyeti ilga olunarak Bitlis, Varto, Bulamk, Malazkirt, Mutki kazaları ve Elaziz ve Siirt vilâyetlerinden irtibatları kesilen Çapakçor, Genç ve Sasun kazalarından mürekkep muş vilâyeti teşkil olunmuştur.

MADDE 2 — Ahlat kazası ile Tatvan nahıyesi Van vilâyetine ilhak ve Hizan kazası birinci sınıf nahıye haline ifrağ olunarak Bitlis kazasında bırakılmıştır.

MADDE 3 — Bu kanun 1 haziran 1929 tarihinden muteberdir.

MADDD 4 — Bu kanunun ahkâmını icraya İcra vekilleri Heyeti memurdur.